

Yhteenveto yksilövalituksesta A.B. v. Suomi (51/2018)

YK:n lapsen oikeuksien komitea

Valitus koskee **venäläistä samaa sukupuolta oleva pariskuntaa ja heidän 5-vuotiasta lastaan**, jotka hakivat turvapaikkaa tai kansainvälistä suojelua Suomesta vuonna 2015. Aikaisemmin tapauksissa, joissa Suomen viranomaiset ovat hyväksyneet tosiseikaksi sen, että venäläistä alkuperää oleva hakija kuuluu seksuaalivähemmistöön, turvapaikka on myönnetty. Tällaisissa aiemmissa tapauksissa on katsottu olevan perusteltu pelko siitä, että henkilöt kohtaavat vainoa ja jopa väkivaltaa kotimaassaan, jossa yleiset asenteet ja viranomaisten suhtautuminen seksuaalivähemmistöihin ovat muuttuneet erittäin vihamielisiksi. Nyt käsillä olevassa tapauksessa Suomen viranomaiset kuitenkin poikkesivat aiemmasta käytännöstään, ja perhe karkotettiin takaisin Venäjälle vuonna 2017.

Suomen viranomaisten tekemää päätöstä koskeva valitus on nyt lähetetty käsiteltäväksi Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksien komiteaan vedoten 3 artiklan rikkomiseen (lapsen etu), luettuna yhdessä 22 artiklan kanssa (pakolaislapsen oikeudet). Valitus on kaksiosainen. Ensinnäkin se perustuu siihen, että arvioidessaan perheen hakemusta Suomen viranomaiset eivät ole huomioineet riittävällä tavalla lapsen edun periaatteen soveltamista (menettelysääntöjen rikkominen). Toiseksi väitetään, että mainitun periaatteen asianmukainen soveltaminen olisi johtanut turvapaikan tai kansainvälisen suojelun myöntämiseen koko perheelle (aineellisen oikeuden rikkominen).

Perheen asiassa lapsen edun periaate on mainittu ainoastaan kerran ja vain hyvin lyhyesti Maahanmuuttoviraston päätöksessä. Tuomioistuimen myöhemmässä tuomiossa (Helsingin hallinto-oikeus) periaatetta ei mainita ollenkaan. Lapsen oikeuksien komitealle esitetty väite on, että tämä ilmentää mainitun periaatteen riittämätöntä soveltamista varsinkin kun otetaan huomioon se, että Suomen viranomaiset ovat kuitenkin hyväksyneet tosiseikkoina esimerkiksi sen, että lapsen päiväkodin henkilökunta ja muut lapset olivat kiusanneet lasta ainakin osittain hänen vanhempiansa seksuaalisesta suuntautumisesta johtuen ja sen, että viime vuosina negatiiviset asenteet LGBTI-ihmisiä kohtaan ovat Venäjällä lisääntyneet ja johtaneet avoimeen vihamielisyyteen, syrjintään ja jopa väkivaltaisuuksiin seksuaalivähemmistöjä kohtaan sillä seurauksella, että samaa sukupuolta olevien vanhempien on täytynyt opastaa lapsiaan valehtelemaan vanhempiensa suhteesta esimerkiksi niin, että lapsen ei-biologinen vanhempi olisi heidän sukulaisensa tai perhetuttavansa.

Suomen viranomaiset arvioivat perheen hakemusta kolmen eri Suomen ulkomaalaislain säännöksen alla. He katsoivat ensinnäkin, että perhe ei ollut oikeutettu turvapaikkaan, koska syrjintä ja kohtelu, jonka kohteiksi he olivat joutuneet, eivät täyttäneet vainolle asetettuja tunnusmerkkejä. Lisäksi perhe ei saanut oleskelulupaa, koska heidän ei katsottu olevan vaarassa joutua epäinhimillisen tai halventavan kohtelun kohteiksi, jos heidät palautettaisiin Venäjälle. Lopuksi viranomaisten mukaan ei ollut muitakaan inhimillisiä syitä, joiden perusteella perheelle olisi tullut myöntää oleskelulupa. Väite lapsen oikeuksien komiteassa on, että jos Suomen lain säännöksiä olisi sovellettu asiassa oikealla tavalla lapsen edun näkökulmasta, ja jos lapsen etua olisi oikealla tavalla pidetty lapsen itsenäisenä oikeutena, perheelle olisi myönnetty turvapaikka tai ainakin oleskelulupa Suomeen. Tämä on ilmeistä, varsinkin kun otetaan huomioon, että lapsen asuessa Venäjällä hän altistuu jatkuvasti vakaville lapsen oikeuksien sopimuksessa määriteltyjen oikeuksien loukkauksille (esim. 2 artikla (syrjimättömyys), 13 (sananvapaus), 14 (ajattelun vapaus), 16 (oikeus perhe-elämään), 17 (oikeus saada tietoa terveydestä ja hyvinvoinnista), 19 (oikeus olla altistumatta fyysiselle väkivallalle) ja 29 (oikeus koulutukseen)). Näin ollen väitetään, että Suomen lainsäädännön tulkinta, joka johti lapsen karkottamiseen mainittuun maahan, on lapsen edun vastainen ja muodostaa siten itsenäisen yleissopimuksessa määriteltyjen oikeuksien loukkauksen.

Lapsen oikeuksien komitea on ottanut tapauksen käsiteltäväkseen ja rekisteröinyt sen tapauksena A.B. v. Suomi (51/2018), ja se on toimitettu Suomen valtion kommentoitavaksi. Suomen valtion on esitettävä näkemyksensä viimeistään 22. helmikuuta 2019.

Summary of the individual communication A.B. v. Finland (51/2018)

United Nations Committee on Rights of a Child

The communication concerns a **Russian same-sex couple and their 5-year-old child, who sought asylum** or other forms of protection from Finland in 2015. Previously, in cases where the Finnish authorities have believed that an applicant with Russian origins belongs to a sexual minority, an asylum has been granted due to a well-founded fear of that person facing persecution and even violence in his/her home country, where the general attitudes and the authorities' approach towards sexual minorities have grown exceedingly hostile. However, in this case the Finnish authorities deviated from their previous praxis, and the family was deported back to the Russian Federation in 2017.

The case has now been brought before the United Nations Committee on Rights of a Child claiming a violation of Article 3 (best interests of a child) read in conjunction with Article 22 (rights of a refugee child). The claim is two-fold. It's, first of all, based on the fact that while assessing the family's application the Finnish authorities failed to give proper consideration to the best interests of the child principle (violation of the procedural rule aspect of the principle). Secondly, it is claimed that the correct application of the said principle would have led to the granting of an asylum or other form of protection to the whole family (violation of the substantive right).

The best interests of the child principle is mentioned once and only briefly in the decision of the Finnish Immigration Service. In the later judgment of the appeals court (Helsinki Administrative Court) the principle is not mentioned at all. The claim before the CRC Committee is that this forms a grossly insufficient application of the said principle considering, especially, the that the Finnish authorities accepted as a fact that the child had been bullied in the Russian kindergarten by both its staff and other children at least partly due to his parents' sexual orientation; and recognized that during the recent years the negative attitudes towards LGBTI people have increased in Russia and resulted in open hostility, discrimination and even violence towards people belonging to sexual minorities; and that, as a consequence, same-sex families now need to instruct their children to lie about their parents claiming i.e. that the non-biological parent is their relative or a family friend.

The Finnish authorities assessed the family's application under three different sections of the Finnish Aliens Act. They decided, first of all, that the family was not eligible for asylum because the discrimination and treatment they had been subjected to did not meet the criteria set for acts recognized a persecution. Furthermore, the family could not get a residence permit because they were not deemed in danger to be subjected to inhuman or degrading treatment if returned to Russia, and, according to the authorities, there existed no other compassionate grounds based on which the family should have been granted a residence permit. The claim before the CRC Committee is that, if these sections of the Finnish law had been interpreted correctly from the point of view of the best interest of the child and the best interests of the child would have been correctly considered as a self-executing right, the family would have been granted an asylum or at least a residence permit in Finland. This is evident, especially noting that that while living in the Russian Federation the child is constantly subjected to severe violations of rights set forth in the CRC Convention (e.g. Articles 2 (non-discrimination), 13 (freedom of expression), 14 (freedom of thought), 16 (right to private life), 17 (right to get information re health and well-being), 19 (right not to be subjected to physical violence) and 29 (right to education)). Accordingly, it is claimed that the interpretation of the Finnish law that lead to the deportation of the child to the said country is against the best interest of a child and therefore forms an independent violation of the Convention.

The CRC Committee has registered the individual communication of A.B. v. Finland (communication no: 51/2018), and it has been submitted to the Government of Finland for its comments concerning the admissibility and merits of the case. The Government must submit its views by 22 February 2019.

The communication is supported by Sateenkaariperheet ry, the Finnish Rainbow Families Association. For more information contact the executive director Juha Jämsä, juha.jamsa@sateenkaariperheet.fi